

GORENJEJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v «Zvezdi».

Izhaja vsako soboto
zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za peti-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Nov davek za kmeta ali socialno zavarovanje.

Dalje.

Strah kmečkih zastopnikov.

V številki 15. z dne 9. aprila 1908 pa piše: «Zavarovanje za starost. Cenjeni bralci, Domoljuba! vedo, da namerava vlada predložiti zakon o zavarovanju za starost. Toda ta zakon se ozira samo na delavce, male kmečke posestnike pa pozablja. Zato so se zbrali kmečki poslanci vseh narodnosti dne 2. aprila na Dunaju in so sklenili pod predsedstvom našega delavnega poslanca g. Povšeta, da se mora državni zakon o zavarovanju ozirati tudi na male posestnike in obrtnike. Kmečki poslanci sicer priznavajo, da mora država skrbeti za tovarniške in poljske delavce, toda pri tem ne sme zanemarjati malih posestnikov, ki so ravno tako potrebni podpore kakor delavci. Če bi se vlada v svojem zakonskem načrtu ne ozirala na male posestnike, tedaj kmečki poslanci ne bodo mogli glasovati za njen predlog. Pri tem posvetovanju je bil navzoč poljedelski minister dr. Ebenboch, ki bi rad ustregel kmečkim poslancem, pa se ne sme zameriti vladi. Dejal je, da je zahteva poljedelskih poslancev upravičena, da se bi težko izvršila, ker je tak zakon veliko dražji. Slednjič so poslanci pozvali vlado, naj razširi zavarovanje za starost tudi na male posestnike, ter poverili poslancu Povšetu nalogo, da izroči ta poziv notranjemu ministru.»

Zapreke.

Dober teden po tem se že dere «Domoljub», kakor krota pod staro vrbo, da je starostno zavarovanje malih kmetov v nevarnosti.

V štev. 17. pravi: «Na Dunaju se govori o velikih zavarovalno-tehničnih in državno-finančnih

ovirah glede na izvršitev starostnega zavarovanja malih kmetov. Gotovo je, da take zapreke obstoje, a upati je, da se jim bodo znali poklicani možje izogniti, ker je starostno zavarovanje malemu kmetu nujno potrebno.»

Posvet v ministrskem svetu.

En čas je bilo o tej zadevi vse tiho. V štev. 27., ki je izšla 2. julija 1908, citamo: «Ministrski svet se je pečal s starostnim zavarovanjem. Ni izključeno, da predloži vlada predlogo zbornici še pred poletnimi počitnicami.»

Takoj čez sedem dni se zopet člankar trudi v potu svojega obraza dokazovati o koristih zavarovanja za starost, posebno z ozirom na kmečke delavce. Ta uvodni članek ne vsebuje nič posebnega; z mirno vestjo ga lahko preskočimo ter pogledamo odstavek v političnem pregledu. Tu se čudi «Domoljub» socijalnim demokratom, da so tako dobro in prvi o vsem poučeni, posebno zato, ker je ta stranka stajala nujni prodlog, naj vlada kmalu predloži načrt tega zakona. Prorokuje, da se načrt kot zakon samoumevno takoj gotovo sprejme.

Držimo skupaj kakor veriga...

Da pa slovenski klerikalni poslanci v državni zbornici res trdno skupaj drže, t. j. da bi vsi glasovali tako, kakor bi ukazal g. dr. Krek, kateri se še vedno z dušo in telesom potega za starostno zavarovanje, imamo zopet dokaz v «Domoljubu» št. 37, kjer stoji: «Naši državni poslanci drže skupaj kot trdna veriga. Mirno lahko rečemo, da ga ni kluba v državnem zboru, ki bi se po edinosti in medsebojnem prijateljstvu mogel meriti s slovenskim klubom.»

Iz tega vidimo, kar reče eden, store takoj vsi. Z našim zasledovanjem «Domoljuba» pridemo h koncu.

Sad je dozorel...

V 46. številki pišo: «Prvi sad državne zbornice po splošni in enaki volilni pravici je že dozorel v ministertvu, vlada je izdelala načrt za splošno zavarovanje in ga objavila. Po vladnem načrtu bodo zavarovani kmetje, poljedelski delavci, dninarji, posli, družinski člani itd. Vplačevati se začne s 16. letom in dobi s 65. letom pravico do pokojnine. Vsote, ki se plačujejo, so različne in zato tudi pokojnina različna. Kdor ima boljši zaslužek, bo več plačeval in zato tudi več dobil. Upati je, da bo zbornica to predlogo vlade hitro in ugodno rešila, ker so ji vse stranke naklonjene. Bati se je le, da ne bi izbruhnila češka ali nemška obstrukcija v državnem zboru. Socijalni demokratje hočejo na vsak način preprečiti obstrukcijo. Zanimivo je, da bo Avstrija, kadar postane ta predlog zakon, prva država, ki bo imela urejeno splošno zavarovanje.»

Pričelo se je «ajfranje».

Prav kmalu so si pa bili bratci klerikalci in socijalni demokratje v laseh. Klerikalni listi so pričeli pisati, da so soc. demokratje krivi, da se predlog ne more hitro vsprejeti, ter da mu nasprotujejo iz sovraštva do kmetov.

Ogenj v strehi.

Do hudega razburjenja in resnih pomislekov je prišlo med našimi kmeti, ko je objavil «Domoljub» v dveh številkah načrt starostnega zavarovanja, ki se je imel predložiti zbornici v odobrenje.

G. poslanec dr. Krek se je silno zavzemal za to zavarovanje in je priobčil v «Domoljubu» kratek izvleček tega, kar so poprej že celo poletje v odseku za socijalno zavarovanje premostrivali.

PODLISTEK.

Ljubezen tete Marjete.

Ivan S. Olševski.

Dalje.

Predstavila sta se torej. Pričela sta kramljati najprej o športu, potem o naravi, slednjič o šoli in o različnih predmetih. Toda ne suhoparno! Kako temperamentno je znal govoriti, kako krasno razvijati svoje misli! Gledal jo je naravnost v oči s svojimi kot dva živa oglja zarečimi očmi, glavo nekoliko po strani, krog tankih ustn mamljiv nasmeh. Od časa do časa si je popravil lepe kodre, bele manšete in se izkušal z njo v najlepših figurah. Pridružila se jima je pozneje še njena sestričina in prijateljica gdč. Ana — toda z gdč. Ano je bil le konvencionalen kavalir, a z njo odkrit, kavalirski prijatelj. In kadar je ona govorila, mu je brala vedno z obraza, ali se strinja z njo ali ne in njegove besede so vedno potrdile njeno tiho sodbo.

Neopaženo se je prikradla noč. Trebalo je iti domov. Prekratka pot!

«Kdaj se pridete zopet drsat, gospodična, ako dovolite?»

«V četrtek popoldne, g. Cvet!»

«Tudi jaz pridem takrat, gospodična!»

«Torej na svidenje!»

«Na svidenje! Klanjam se!»

Dokler je bil led, sta prišla redno vsak teden trikrat na ledu skupaj. Bila sta oba jako zgovorna; največ tvarine za debatiranje sta črpala iz dveh svetovnih problemov: o ljubezni in — lakoti. V prvi točki sta bila edina, oba idealna, smatrajoča zakon kot za edino srečno luko dveh ljubečih se src. V drugem problemu pa je zastopal Milan demokratična načela, o ona je videla rešitev tega problema v pridnem delu, dobri glavi in človekoljubnih delih usmiljenja.

Ogrela se je narava in led se je stajal. Ogrela sta se tudi njihovi srca in vzplamteli v prvi nesebični ljubezni. Povedala pa si tega nista nikdar z besedo — oči in stialjaji rok so jima povedali, da sta drug drugemu gotova. Sestajala pa sta se sedaj bolj poredkoma — ni bilo priložnosti. Toda to jima ni pogasilo ognja ljubezni, nasprotno, še razplamtel se je. Toda ker je Milan le bolj na redke čase mogel prilivati njenim rožicam ljubezni, je med njimi pognal tudi plevel ljubosumnosti. Saj ji se ni priznal svoje ljubezni! Morda ima drugo, a z njo se je le zabaval... Z Moranovo Kati je že večkrat tako prijazno kramljajal, a zadnjič je prišla slučajno mimo, ko sta se skoro skrivnostno menila in se prešerno smejala... a Kati — kako sladko ga je gledala, ta grdoba! Da ima par razglednic od nje, ji je sam priznal... In ona se hlina njej prijateljico! Potem pa Bertranova Mici! No, s tako pa ja ne bo začel, ki jih je že toliko imela! Vendar pa je že promeniral z njo!

Kadar so obletavale Marjete take misli, je imela pekel na zemlji in mnogokatero noč je namočila olazine s svojimi deviškimi solzami.

Po neki taki noči, ko se že dalj časa nista videla, je šla na izprehod doli v Savski drevored. Spremljal jo je mali bratec, loveč metulje. Eden je bil posebno lep, toda najbolj mu je nagajal. Udri jo je za njim v grmovje, ona pa je šla svojo pot po drevoredu naprej, in mislila na Milana. Kar nekaj zasusti v grmovju poleg nje. Pogleda, a pred njo je stal Milan. Prijazno je pozdravil, popravil si bujne kodre in lepe bele manšete ter počepal z malo nožico po pesku.

«Kaj Vi tukaj, g. Milan!»

«Oprostite, gospodična, ako sem Vas prestrašil. Dolgo se že nisva videla — že več kot en mesec — a sedaj Vas je slučaj tako nenadoma pripeljal pred me!»

Resen glas je imel. Pogleda ga. Suh obraz, resne poteze na licu, žalostno sanjave oči — zdelo se ji je, da so komaj zadrževale solze. Saj to vendar ni več tisti razposajeni Milan!

«Gospod Milan, kaj Vam je, ali ste bolni?»

Prime jo za roko in jo pogleda naravnost v oči.

«Da bolan sem, gospodična, ali pa tudi nisem. Spati ne morem, jesti ne morem, samo pil bi, da bi si pogasil žejo, katere pa tudi nimam...»

Dalje prih.

Glavne točke so bile, ki bi bile kmetu najbolj škodovale.

1. Zavarovati bi se moral vsak kmet in kmetica, vsak hlapec, vsaka dekla, vsak domač član družine, bodisi domač fant ali deklica, ki bi izpolnil 16. leto starosti.

2. Da bi bil sposoben za «penzijo», učakati bi moral 65. leto svoje starosti. Le samo posej ali delavec bi dobil mogoče poprej starostne premije, ako bi ga spoznala posebna komisija, da res ni več sposoben za delo. Iti bi moral seveda na nabor, kakor fant, če ga potrdijo v vojake!

3. Plačevati bi moral vsak kmet za sebe, svojo družino, ko bi stopila v gotova leta, vsak mesec 1 K, in sicer bi plačal to svoto v okrajni zastop. Koliko bi bilo samo nepotrebnih potov za ta vplačila!

4. Za svoje hlapce, deklice in delavce bi plačeval polovico te svote na mesec, drugo polovico pa zavarovanec.

5. Kdor bi plačeval redno do svojega 65. leta prispevke, dobil bi po tem času na leto 267 K «penziona». Neke male ugodnosti bi se morda še dovolile.

6. Za vsakega zavarovanca bi prispevala država letnih 90 K.

7. Tudi k upravi, za pisarne, osobje itd. bi prispevala država nekaj malega.

8. One izjeme, katere nekateri tako radi povdarjajo, bile bi tako majhne, da je o njih brezpomembno govoriti. Konec prih.

Shod zaupnikov narodno-napredne stranke.

Dalje.

Enako želi tudi g. Meden iz Begunj pri Cerknici, da bi gospodje iz mest stopali med ljudstvo, da ne bi bila agitacija samo na ramah nekaterih posameznikov.

Tržni nadzornik Ribnikar izjavlja, da je principielno pri njih, ki so nezadovoljni in hočejo spraviti stranko do lepšega napredka, kakršnega ima sedaj. Svoj čas so bili klerikalci v manjšini, tedaj so bili napredni poslanci na vladi, ali vzlic temu so jih klerikalci pritiskali ob zid; danes pa gospodarijo klerikalci in pritiskajo zopet naprednjake ob zid. Odkod to pride? V nas je premalo vztrajnosti, premalo zaupanja v samega sebe. Požrli smo 20. september. Tedaj je pisal „Slov. Narod“ zelo navdušeno, pa je kar naenkrat prenehal. Ljudje so bili poprej navdušeni, potem pa se je navdušenost kmalu poglela. Zakaj ni pisal enako naprej? O Belarjevem slučaju se je mnogo kričalo, a požrli smo tudi Belarja. Poslanci so vpili, da ne sprejemo drugačne volilne reforme, nego takšno, kakor jo mi hočemo, sprejeli so jo pa le potem, čeprav ni bila taka, dalje, da bodo, ko pride deželni zbor, čeprav pride 500 žandarjev, vrgli Schwarza ven, pa zopet ni bilo nič. S takim postopanjem se ruši disciplina in ljudje sčasoma obupajo. Vodstvo naj manj obljubljuje, pa več izvrši, potem bo zagotovljen vspeh.

Nadaljni govornik dr. Žerjav priporoča predvsem, da vodstvo sporazumno z lokalnimi zaupniki izvede politično organizacijo saj za vsak sodni okraj. Še preje pa je treba prirediti več političnih shodov. Saj se lahko najde toliko govornikov, da bo vsako nedeljo nekaj shodov. Ko bodo osnovana politična društva, bodo ta skrbela za prireditev shodov. Nadalje priporoča poslancu dolenskih mest, da se oglasi med svojimi volilci, ker se čuje toliko pritožb, da prežene razne pomisleke. Namestiti je treba nadalje stalnega strankinega tajnika, ki ne bo samo uradniška moč, temveč v resnici tudi član vodstva in se tako razbremenene oni možje v vodstvu, ki so že itak preobloženi. Tajniku je treba dati pošteno plačo, za to pa je treba pokritja, za to pa zopet strankinega davka. Predlaga torej resolucije: 1.) ustanove naj se okrajna politična društva; 2.) priredi naj se kolikor mogoče veliko političnih shodov; 3.) namesti naj se stalen strankin tajnik in 4.) uredi naj se pobiranje strankinega davka. (Odobranje.)

Oglasi se nato dr. Tavčar: Odgovoriti moram na nezadovoljne besede rojenega nezadovoljneža Ribnikarja. Ne vem pa, ali je ta prirojena nezadovoljnost nekaj dobrega, ali pa morda le nekaka bolezen. (Klici: „Bolezen!“) Nadalje povdarja glede lista „Slov. Naroda“ nasproti izvajanjem nezadovoljneža po poklicu in njegovim cenjenim somišlenikom, da sem kot načelnik „Narodne Tiskarne“ storil vso svojo dolžnost, kakor jo je tudi storil „Slovenski Narod“, da je moral ugajati tudi vsem nezadovoljnežem in to za časa demonstracij, kakor tudi dandanes. (Odobranje.)

K besedi se oglasi poročevalec župan Hribar: Iz mojega poročila je razvidno, da moramo skrbeti za to, da se politična društva ustanove po celi deželi. Stvar pa ni tako lahka, zlasti je težavna zaradi shodov. Vodstvo se je potrudilo, da

izvede politično, gospodarsko in prosvetno organizacijo po vsej deželi. Posrečilo bi se to posebno potem, ko bi se mlajše moči začele bolj zanimati za stvar. Začelo se je tako, a ko bi bilo moralo priti do izvršbe, je zanimanje opešalo. Posrečilo pa se je z gospodarsko organizacijo, ki je temelj vsega drugega nadaljnega delovanja. Ako mislite, da je veliko naraščaja, se varate. Če bi se vsak, ki pride po dovršenih študijah z Dunaja, postavil v službo naše stranke, bi bilo to. Obrnili smo se skoro na vsakega, povabil sem skoro vsakega, a večina je odrekla, izgovarjajoč se z drugimi skrbmi in posli. Nekaj jih je prišlo, a le prav mal odstotek je bilo takih, ki so vstrajali in so bili naša največja opora. Če bi se število teh pomnožilo, potem bi bila stvar lahka. Konec prih.

Gospodarski del.

Koliko izdado države za vojaštvo?

Znano je, da se dandanes upira ljudstvo vojevanju, upira se pa tudi temu, da bi bilo v mirnih časih pri vojakih toliko mladih ljudi. Tista leta, katera mora služiti fant pri vojakih, so takorekoč čisto izgubljena. Država krade s tem fantu najlepši čas mladih dni, staršem, bratom in sestram pa krade delavne moči. V vsaki državi so dandanes društva, ki delajo na to, da bi bilo samo toliko vojakov, kolikor se jih potrebuje za red, vojske naj bi pa čisto nič več ne bilo. Namesto vojske naj bi se razsodilo tako, kakor se razsodi tedaj, če se dva soseda za kaj, bodisi za kako mejo pri travniku, gozdu, za kako vodno ali pašno pravico ali pa za kaj drugega prepirata. Človek bi si mislil na prvi trenotek, da na svetu ne more biti brez vojskovanja. In vendar ni tako! Včasih, ko so imeli grofje še vsak svoje vojake, so se tudi vojskovali med seboj, en grof je napovedal onemu vojsko, če sta se za kaj prepirala, in ljudje so morali iti v vojsko. In vidite, dandanes se nikdar ne vojskujejo grofje med seboj. Če se se kaj prepirata kaka grofa, se pa razsodi kakor pri drugih ljudeh. Če je pa povsod mogoče, da se poravnava z razsodbo, zakaj bi ne bilo mogoče to tudi pri državah? Koliko denarja, koliko tisoč, stotisoč in milijonov se izda za vojaške namene! Ena sama vojna ladija že velja milijon goldinarjev (to je tisočkrat tisoč goldinarjev). In za take stvari ima država vselej dosti denarja. Če je pa treba kaj drugega, tedaj ga pa seveda nima. Šole so za ljudstvo dandanes gotovo neobhodno potrebne. Če pogledamo po svetu in v zgodovino, tedaj vidimo, da so veljali in da veljajo tudi danes le taki ljudje kaj, ki so dobro izučeni. Države bi imele torej skrbeti v prvi vrsti za pouk, potem šele za vojaštvo. Pa vendar se ne dela tako. Tukaj podajamo številke, iz katerih se vidi, koliko milijonov izdajo države vsako leto (ob mirnem času, ko ni vojske) za vojaške namene, kako malo pa dajo za šolstvo, cerkve in vse drugo, kar se tiče poučevanja:

Nemčija	1.1892	541 mil. mark,	to je	633 mil. kron
Avstrija	1896	150 „ gold.,	„	300 „
Laška	„	325 „ lir,	„	309 „
Španija	„	141 „ pesetov,	„	134 „
Francoska	„	864 „ frankov,	„	821 „
Rusija	„	277 „ rubljev,	„	728 „

Za pouk in bogočastje i. t. d. pa so dajale te države tedaj na leto:

Nemčija	101 mil. mark,	to je	118 mil. kron
Avstrija	33 „ gold.,	„	66 „
Laška	41 „ lir,	„	39 „
Španija	74 „ pesetov,	„	70 „
Francoska	177 „ frankov,	„	168 „
Ruska	23 „ rubljev,	„	61 „

Ne smemo pa pozabiti, da so te številke vzete že iz leta 1892 in leta 1896. Od tistega časa rastejo izdatki za vojaštvo ogromno, prvič, že zaradi tega, ker je postalo vse bolj drago, drugič, ker imamo vedno več vojakov, in tretjič, ker se iznajdejo zmiraj druge stvari (druge vrste kanoni, puške, ladije i. t. d.)

Če iznajdejo nove puške, tedaj se kar napravijo nove, stare pa nimajo nobene vrednosti več. In tam gredo milijoni in milijoni naenkrat. To je že v mirnem času. Vse drugače je pa tedaj, če je vojska. Ni samo to, da so ljudje tedaj v taki nevarnosti, da toliko trpijo, da morajo zmrzovati, da po več dni včasih nimajo jesti, če je vojska, tedaj gredo v eni uri tisoči in tisoči v nič. Dočim marsikateri nima toliko, da bi se najedel, mora pa še plačevati za take stvari, ker vse, kar izda država, se mora plačati z denarjem, ki ga plačajo državljani.

Če je vojska, tedaj stane, kakor je natanko preračunal Bloch, državo vsak vojak (s častniki vred) na dan najmanj deset kron. Ker je pa danes živež in vse drugo zelo drago in ker je tedaj, če je vojska, še vse posebno dražje, potem lahko rečemo, da stane na dan vojak dvajset kron. Vzemimo, da bi imela naša država s kako drugo državo vojsko, tedaj gre v vojsko kakih 1500 tisoč avstrijskih vojakov. Tedaj bi ti vojaki veljali Avstrijo na dan 18 (osemnajst) milijonov kron. Tu sem se mora še priračuniti to, kar ti ljudje doma zamudijo, kar ima kak trgovec škode vsled tega, da mora imeti doma namesto sebe kakega tujega

človeka, ki gotovo ne skrbi tako, kakor bi skrbel gospodar sam in potem lahko rečemo, da bi škodovala vojska Avstriji vsak dan za 20 milijonov kron ali dvajsetkrat tisočkrat tisoč kron. To bi bil že tak kup denarja, da si misliti ne moremo. Potem pa še pomislimo, da vojska traja več tednov ali celo mesecev!

Iz tega razvidimo, kako neumno je vojevanje. Vojska je včasih, ko so bili ljudje še napol divji, res bila potrebna, ali dandanes ni več. Za mislečega in kulturnega človeka je vojska nekaj takega, kar ga poniža do živali. J.

Tedenski sejem v Kranju dne 15. sušca 1909. Prignalo se je — konj, 68 glav domače goveje živine, — glav hrvaške goveje živine, 3 domačih telet, — hrvaških telet, 10 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, — domačih ovc, — hrvaških ovc, — koz, — buš in — bosanskih volov. — Pitani voli 100 kg 64—68 K, na polovico 100 kg 58—60 K, za pitanje 100 kg 52—54 K, kumerni 100 kg 36—46 K. Pšenica K 12.75, proso K 7.75, rž K 10.—, oves K 9.—, ajda K 9.—, repno seme K 80.—, fižol ribničan K —, mandalon K —, koks —, krompir K 3.30 za 50 kg, seme dom. detelje 55—58.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani naznanja, da se je c. kr. trgovsko ministrstvo obrnilo do nje z vabilom, da deluje na to, da tvrdke o prilikah, še se pismeno obračajo do c. in kr. konzulatov z vprašanji v trgovskih devah v pokritje za odgovor potrebne poštne ne bodo več uporabljale tuzemskih znamk, marveč po poštnem kongresu v Rimu uvedene mednarodne kupone za odgovor (Coupon response). Trgovska in obrtniška zbornica opozarja torej, da naj se v bodoče v gori navedene svrhe vporabljajo navedeni kuponi, ki jih prodajajo vsi c. kr. poštni uradi po 28 vin. komad in ki so dopustni večinoma v vseh evropskih in v mnogih državah izven Evrope. Omenjeni kuponi pa se lahko vporabljajo tudi za plačilo manjših zneskov (vračila stroškov, konzularne pristojbine i. dr.) c. in kr. konzulatom. Pri tej priliki se opozarja zainteresenti tudi na to, da se mora dopise na c. in kr. konzulate popolno frankirati, da se jim ne povzroča stroškov, za katere nimajo pokritja.

Dopisi.

Izvanredni občni zbor kranjske podružnice slovenskega planinskega društva se je vršil dne 9. marca v prostorih gostilne gospe Marije Mayrjeve.

Podružnični načelnik, prof. Ant. Zupan, pozdravi, otvorivši zborovanje, navzoče zborovalce, posebno načelnika osrednjega odbora dr. Frana Tomiška in dame-članice, ki so se letos prvič udeležile zborovanja. Nato poroča kratko o odborovem delovanju od zadnjega občnega zbora. Odbor je dal napraviti nov načrt za gradbo Prešernove koče na Stolu in dva proračuna. Stavba bi veljala glasom cenejega proračuna, ako ne bode nižjih ponudb, okroglo 12.020 K. Dr. Vilfan dež. poslanec in odvetnik v Radovljici, je obljubil, da bode vse potrebno preskrbel in ukrenil glede naše podružničnih zemljekupnih zadev. Blagajnik Kokalj poroča nato glede zgradbe koče v bistvu sledeče: Stavba koče in nabava potrebnega mobilarja bode veljala okroglo 14.020 K. Ker ima podružnica gotovine samo 5.300 K, primanjkuje torej še 8.720 kron. Treba bode najeti posojilo v znesku 9000 K, ker se bodo morale obresti plačevati polletno naprej in ker se mora računati še z drugimi eventualnimi izdatki. Tukajšnje «Kreditno društvo» je zagotovilo posojilo proti temu, da mu bode podružnica zastavila vse svoje premoženje in tudi vse svoje dohodke ter da bodo v večjo varnost prevzeli tudi nekateri gospodje poroštvo. Od tega posojila plačevati bode letno 495 K obresti. Dohodki podružnice (prebitek članarine, nabiralniki, razglednice, razna darila in podpore denarnih zavodov) znašali bi okroglo 600 K. Torej ostane podružnici, ako se odplačujejo obresti, še vedno za razne male izdatke 105 K. Podružnica namerava prirediti letos, začetkom julija, veliko veselico v Kranju in meseca avgusta podobno veselico tudi na Selu pri Zirovnici. Čisti dohodek teh veselice se bode porabil izključno za amortizacijo dolga; ravno tako se bode tudi vsi dohodki koče porabili izključno le za odplačilo dolga. Računati pa sme tudi podružnica na podporo železničnega in vojnega ministarstva. Tudi ti eventualni zneski se bodo porabili v odplačilo dolga. Na ta način bode dolg v najdalje sedmih letih popolnoma poplačan. Na vprašanje sodnika dr. Treota, kdo prevzame poroštvo in v kateri višini, odgovori blagajnik Kokalj, da prevzemo vsi odborniki in še nekateri drugi gospodje izven odbora poroštvo skupno za celi znesek. K besedi se nato oglasi načelnik osrednjega odbora slovenskega planinskega društva dr. Fran Tominec, ki izvaja v bistvu sledeče: Zadeva je po njegovem mnenju zelo nujna. Ako bi se gradba Prešernove koče še nadalje zavlačevala, se lahko zgodi, da izgubimo zaupanje do odbora. Vse priprave za gradbo koče je sam pazno zasledoval. Gotovo ni bil prvotni načrt srečen, sedanjí načrt mu pa vrlo ugaja. Koča, izvršena po tem načrtu, se mu zdi za Stol popolnoma primerna, ker bo odgovarjala vsem potrebam. Skrupuloznost nekaterih članov v tem oziru se mu zdi nerazumljiva. Računati moramo na

prav dober obisk koč, saj je Stol znamenita točka v Karavankah, lahko rečemo najlepša zagledna točka v tem gorovju. Vse koč se dobro obrestujejo in amortizirajo, nekatere donosajo že dobiček. Če se vpoštevamo, da leže v vznožju Stola krasna in izvrstno obiskana letovišča (Bled), potem lahko stavimo vse svoje nade v bodočnost Prešernove koč. Tudi koč na Kredarici se je zidala na dolg. Tudi tedaj se je veliko ugibalo na to in ono stran in le energičnim zahtevam župnika Aljaža se je zahvaliti, da se je pričelo z delom. Koča se je izvrstno obnesla in pred štirimi leti je bil že ves dolg poplačan. K sklepu se enkrat priporoča zbrovalcem, poprijeti se z vso resnobo te važne zadeve. Če bi se še nadalje odlašalo z gradbo koč, bi to utegnilo škodovati podružničnemu ugledu. Sodnik dr. Treo odgovarja na to, da njegovih izvajanj ni napačno umeti. Do danes ni bil o celi stvari zadostno informiran in na zadnjem občnem zboru se tudi ni nič o tem govorilo, da gotovi gospodje prevzamejo poročstvo za dolg. Zadnji občni zbor tudi ni predložil nikakega proračuna, zato tudi odklanja domnevanje, da je njegovo postopanje skrupulozno. Inženir Krivanec vpraša na to dr. Tominska, kako stališče bo zavzemal osrednji odbor napram koči in če bode eventualno kaj pripeval. Dr. Tomineš v svojem odgovoru izjavlja, da podružnici pač ne bode treba reflektirati na morebitno podporo osrednjega odbora, ker podružnica razpolaga s precejšnjim premoženjem. Osrednji odbor je sam popolnoma okupiran. Prezidava koč na Kredarici bo stala okroglo 20 000 kron. Zgradila se bode tudi koč na vrhu Črne prsti, za kar je osrednji odbor pač dobil od ministrstva obljubljeno minimalno podporo v znesku 5000 K. Sledeči predlogi blagajnika Kokalja so se na to enoglasno sprejeli: 1. Odbor se pooblasti najeti posojilo 9000 K po predloženem načrtu; 2. Predloženi načrt se odobri ter se gradba odda najcenejšemu ponudniku; 3. Odbor se pooblasti, da sme delo oddati tudi dražjemu ponudniku, če bi pri cenejših ponudnikih ne bil prepričan o solidnosti in popolni varnosti gradbe. Proračun pa se ne sme prekoračiti; 4. Odbor se pooblasti, da napravi s podjetnikom, kateremu se bode oddalo delo, pogodbo, v katero pa se mora sprejeti pogoj, da ima podjetnik najmanj 10% vadija v roke odbora vložiti ter jamčiti za solidno gradbo koč do preteka dveh let po kolavdaciji. Po kratki debati, katere so se udeležili odvetnik dr. Kušar, stavbni svetnik Bloudek in sodnik dr. Treo, se je vršila dopolnitna volitev v odbor. Na mesto odstopivšega prof. dr. Herleta izvolil se je z ozirom na to, da rabi odbor tehničnega izvedenca, z vzklikom inženir Karel Krivanec. Podružnični načelnik na to v iskrenih besedah zahvali dr. Tominska, da se je odzval vabilu in se potrudil priti na zborovanje. Zahvaljujoč ga na dobro premišljenih navseh, katere je dal zbrovalcem, ga prosi nadaljne naklonjenosti. Dr. Tomineš konečno izraza trdno prepričanje, da bodo Ljubljancje gotovo radi posejali Prešernovo koč. Zanimanje za krasno zagledno točko Stol bo vedno bolj narasčala. Osrednji odbor žalibože ne more podružnice materijelno podpirati, toda moralna podpora ji je zagotovljena. Ker se pri slučajnostih nihče ne oglasi k besedi, zaključil načelnik občni zbor, ki je glede živahnosti in obilne udeležbe gotovo presegal vse dosedanje.

Iz selške doline. Našemu Čoču so se jela tla majati v lastni hiši, v selški dolini. Zato buta in seka v zadnjem „Slovencu“ v spakedrani slovenščini na desno in levo, da še lastnim prijateljem Grošelju, Prevcu in Sušniku ne prizanesje in pravi, da bo Šlibarja in ves prejšnji cestni odbor zatožil kot poslanec, če ne bo miru. Saj mi smo le tisto o selški cesti pisali, kar je „Slovenec“ prinesel in Čoč, prašamo Vas, kdo Vas je pa telegrafično posil, da popravite tisto, kar ste zagrešili? — Vaši volilci so Vam telegram na Dunaj poslali. Vse pranje, Čoč, Vam nič ne pomaga. Ljudstvo je nad Čočom in njegovimi podreptniki skrajno razburjeno. Kdo pa je vzrok, da je selška cesta v tako vnebovpijočem stanu, da so po klastro dolge in po pol klastre globoke kotanje, da si živina noge, ljudje pa kosti lomijo? Vsega tega je Čoč kriv, ki ima nad Grošljem, Prevcom, Sušnikom in cestarji tako moč, da se ne upajo kamna premakniti, če on noče. Dokler je bil stari odbor, se je česta nasipavala, bila je dobra pozimi in poleti. Čoč že tri leta pridiga, da se cesta ne sme posipati, ker je škoda denarja, da se sneg ne sme odkidati ker ga bo jug vzela. Ker se cesta ni po Čočovi vsegamogočni volji tri leta nič popravljala, je taka, da v vicah ne more biti slabše. Zakaj pa ni Čoč dovolil, da se doklada poviša, da sedaj denarja primanjkuje, da vse kolne Čoča in njegove cestarje! Čoč pravi, da je pred šestimi dnevi dobil pismo, da se je pred njegovo hišo sneg odkidal. Sneg je ležal pred njegovo hišo devet dni tri metre na debelo, da smo morali čez cel klanec voziti. S snago se naj Čoč ne baha. Tako umazane ceste kakor je v Češnjici in pred Čočovo hišo, tako razdrapanega in umazanega hleva kakor ga ima Čoč, ni v celi selški dolini, čeravno vleče Čoč 7200 K za nič in nič. Na delo Čoč, pa spiva pri sebi! Da bi odvrnil zanimanje za svoje grehe, se je spraval Čoč v „Slovencu“ nad šncpsarje. Korajžo pa ima. Na pomoč kliče okrajno glavarstvo in ga postavlja na zatožno klopo doma

si pa ne upa besedice o šnopsu črhiniti. Od korajžnega Planinskega Sokola Čoča pričakujemo, da začne doma in ne na papirju boj zoper šnopsarje, da se bode žganje iz doline skidalo in „oprostilo“, seveda potem ne bo nobenega volilca več imel. Več antižganjarjev iz šelške doline.

Iz Javorov pri Poljanah. (Občinske volitve.) Časih se je že slišalo tuintam kaj malega iz našega kraja, ki je med svetom skoraj pozabljen in velja za najbolj zaostalega. Res je, da še nismo Javorčani na tisti stopnji kakor so drugod, kolikor moremo izvedeti. Pa tudi tako zabiti nismo več kakor se misli, da bi se slepo šli čez drn in stru za vsakim, ki misli, da smo mi le kake ovce za striženje. Tudi pri nas se je začelo daniti. To so pokazale zadnje občinske volitve, ki so se vršile 10. t. m. Tu smo enkrat nastopili samostojno brez razlike na kako strankarstvo liberalci ali klerikalci ali kakor se prve tudi imenuje »brezverce«. O tem še govora ni, saj med nami ni nobene razlike glede vere. Vsi smo katoličani. Nekateri smo boljši, nekateri slabiji. Skratka kakor povsod. Ti so res verni ljudje, drugi zopet bolj himavsko verni, to se pravi, da bolj na zunaj kažejo to prepričanje in da se župniku bolj znajo hliniti. Za to se tukaj ni slo. Naš župnik, seveda, ni hotel biti le župnik, ampak tudi odločevati pri županstvu. Župan Pintar, kot županu, kar se tiče njegove sposobnosti, mu ni nič očitati, je bil sredstvo župnikovo. To se je moralo zgoditi, kar je župnik zahteval. Občinske seje so se vršile le v župnišču, dovoljenja ali licenci za ples so se dajali le po župnikovem dovoljenju. Tega in drugega so se pa ljudje naveličali in reklo se je že pred letom dni: Župnika ne več v odbor; njegovo opravilo je v cerkvi. Te se naj drži; občina ga nič ne briga, te bode mo že sami gospodarili kakor tudi sami plačujemo. Rečeno in tudi storjeno 10. t. m. Ta dan so Javorčani nastopili samostojno. Kljub temu, da je župnik sam prihitel na volišče in se sam volil z vsemi pooblastili, volil je šestkrat, ni nič pomagalo. Ljudje se niso udali in župnik je ostal malone pri svojih glasovih in zletel iz odbora. Nič boljše se ni godilo njegovim najboljšim pristašem. Tudi ti so sfrčali iz odbora. Dosedanji župan, kateremu bi drugače ne bilo nič reči, je sicer še ostal v odboru, a le z enim glasom večine, odnosno po žrebu. Ko je župnik videl, kako gre, bil je zapisnikar, postal je silno nervozen in nemiren, da ni bil več zmožen za ta posel, katerega je moral prevzeti zdaj drugi. In tako se je končala stvar, o kateri bi bil človek mislil še pred nekaj, kaj nekaj, še pred dvema leti, da sploh na kaj takega pri nas še misliti ni, da bi se kdo upri župniku, kaj se, da bi mu kdo kljuboval, bodisi v katerikoli zadevi. Pa vendar se je to zgodilo brez vsake agitacije in prigovarjanja od katerekoli strani. Vse je izšlo samo iz sebe, tedaj iz ljudstva samega in to nekaj velja. Nikakor ne rečemo, da bi se s tem podiralo kaj cerkveno-verskega. Ne! Cerkev naj ostane, kar je, in v njej je mesto za župnika in sploh za duhovnika, kjer se naj oznanja res pravi Kristusov nauk o ljubezni do bližnjega, o lepih človeških dolžnostih; ne pa le hujskanja in zabavljanja zdaj čez to, zdaj čez ono, in strašiti le s peklom. Mislimo, da smo vsi vstvarjeni za nebesa in dolžnost teh gospodov je: kazati pota v ta, a privoščiti je pa tudi tukaj na zemlji kaj malega veselja. Od te strani nas vesele ravno te občinske volitve, ko je jelo ljudstvo misliti in se res osvojevati vsakega jerobstva od katerekoli strani ali stranke.

Vabilo
k
manifestacijskemu SHODU
za sloven. univerzo
ki se bo vršil
danes v soboto, dne 20. marca
v veliki dvorani hotela „Nova pošta“
ob pol 9. uri zvečer.
Pridite vsi! Pridite vsi!
Sklicatelji!

Umetnost in književnost
Knjige Matice Slovenske za 1908.

„Faust.“ Goethe I. del. Prevel Anton Funtek. II. zvezek prevodov iz svetovne književnosti. — V resnici omikan človek mora poznati vsaj ona slovstvena dela, ki so postala last svetovne književnosti. K takim delom nam je brez dvoma prištevati Goethejevega Fausta. V Faustu se nahajajo mesta, ki spadajo k najlepšim cvetkam

v pesništvu vseh časov in narodov. Fausta so poznali omikani Slovenci večinoma iz gledališča (Dunaj, Gradec), sedaj pa nam je podal Anton Funtek njegov, do pičice natančen prevod. Svoj prevod je opremil tudi z uvodom in opombami; uvod kakor opomb: bodo vsakemu bralcu kaj dobro služile. Funtek se je potrudil, da bi bil njegov prevod kolikor mogoče natančen, bodisi glede vsebine ali oblike izvirnikove. In prav to je napaka Funtekovega prevoda, da se pretesno naslanja na izvirnik. Goethejev „Faust“ je pač delo take izvirnosti, da ga je nemogoče točno prevesti v kateri si bodi slovanski jezik. — Povdariti pa moramo, da se je Funtku posrečilo, nekatera mesta tako prestaviti, da so pri njem umljivojša in jasnejša nego v izvirniku. Imamo pa zopet v „Faustu“ nekatere vrstice, da jih le neradi bemo prevedene. Marjetice liričen samogovor: „Meine Ruh ist hin — mein Herz ist schwer — ich finde si nimmer — und nimmermehr...“ zveni nam nemški drugače na uho in napravlja na nas povsem drugačen vtisk nego v slovenski prestavi. — Vključ temu smatramo Funtko za našega najboljšega prevajalca iz slovenščine v nemščino ali iz nemščine v slovenščino. In hvaležni mu moramo biti za velik trud, ki ga je imel s Faustovim prevodom.

Zgodovinski in slovstveni pregled za prih. teden.

21. marca. — 1685. * Janez Sebastijan Bach, največji protestantovski cerkveni skladatelj. — 1799. Najvojvoda Karol premaga Francoze pod Jourdanom pri Ostrachu. — 1800. * Skladatelj Kalinwoda.

22. marca. — 1417. † Juri Podjebrad, kralj češki. — 1599. * Slikar Van Dyck. — 1805. Skladatelj Juri Mihelec v Ljubljani.

23. marca. — 1754. * Juri baron Vega v Zagorici pri Moravčah. — 1801. Ruski car Pavel I. umorjen. — 1849. Radezky zmaga pri Novari.

24. marca. — 429. Ustanovitev mesta Benetek. — 1401. Mongoli zažgo in oplenijsko Damask. — 1835. * Slavni fizik Jožef Stefan v Št. Petru pri Celovcu. — 1844. † Znameniti kipar Thorwaldsen. — 1904. † Znani francoski romanopisec Julius Verne.

25. marca. — 1330. Albreht Modri in njegova svakinja z jedjo zastrupljena. — 1792. Avstrija in Pruska se združita v prvi koaliciji proti Francoski. — 1815. Cvetorozeva Avstrije, Ruske, Pruske in Angleške proti Napoleonu. — 1845. * Narodni pisatelj Jožef Podmilšak (Andrejčkov Jože) v Krasnji.

26. marca. — 1791. † dr. Juri Starovašnik, profesor medicine v Freiburgu. — 1812. Strahovit potres v Caracas. — 1827. † Skladatelj Ludovik van Beethoven na Dunaju. — 1884. † Pesnik Janez Vesel-Koseski v Trstu.

27. marca. — 1443. * Matija Korvin, ogrski kralj. — 1813. Ruska in Pruska napovesta vojno Napoleonu. — 1845. * Slavni fizik Konrad Röntgen.

Godovi prihodnjega tedna:

21. Tuga, Blagoslav; 22. Katarina, Milojka, Borivoj; 23. Viktorijan, Drazislav; 24. Gabrijel, Jaroslav; 25. Marijino oznanenje, Vida; — 26. Emanuel, Srdan; 27. Rupert, Stanimir, Srdana, Lidija.

V Kranju, dne 20. marca 1909.

Na seji klubskih načelnikov v sredo je ministriški predsednik baron Bienerth še enkrat kratko pojasnil zunanji položaj. Rekel je, da bo poslanik Forgach še enkrat interveniral pri srbski vladi. Od tega odgovora, na katerega bo avstro-ogrski vlada počakala, je odvisna odločitev o vojni in miru. Priznati je treba, da je položaj veleseren in kritičen. Baron Bienerth je obljubil, da bo parlament redno obveščal o zunanjem položaju.

Nekateri državnozbornski odseki so se konstituirali. V aneksijskem odseku je izvoljen dr. Šušteršič za predsednika. V proračunskem odseku je dr. Chiari predsednik; podpredsedniki so dr. Kramar, dr. Fuchs in sodrug Němec. V odseku za živinske bolezni je predsednik sodrug Kotlač, zapisnikarja Kopp in sodrug Schlossnik. V brambovskem odseku je Pogačnik predsednik. V socialno-političnem odseku je predsednik dr. Mayr, podpredsedniki so sodrug Eldersch, potem dr. Stojan in Kroy.

Ogrski kriza, ki je bila že zelo huda, je nekoliko utihnila; nedolžna duša bi celo mislila, da je v budimpeštanskih ministrstvih in v ogrskem parlamentu v vsakem oziru najlepša sloga. To je pa pomota in budobni jeziki razlagajo sedanji mir s tem, da do 9. aprila ne sme pasti sedanji kabinet, ker dobe ogrski ministri šele po treh letih službe — penzijo. Tretje leto pa poteče tistim, ki so zdaj prvič ministri — med njimi je tudi Franc Košut — šele 9. aprila. Tudi to je patriotizem.

Bolgarsko-turški sporazum. Bolgarska vlada je dobila iz Petrograda obvestilo, da se je doseglo s turškimi ministrom zunanjih del Rifaat pašo popolno sporazumljenje glede spora z Bolgarsko in sicer na tem-le temelju: »Turčija sprejme 125 milijonov kot odškodnino s strani Bolgarske; 2. od te svote dobi primerno odškodnino orientalska železnica za rumelijako progo in 3. Rusija bo črtala toliko anuitet turške vojne odškodnine, ki so potrebne, da se kapitalizirano po 5% dobi svota 125 milijonov kron.

Vlagateljem denarja

v slovenskih denarnih zavodih.

Glede preteče vojne nazznanjamo vsem, ki imajo denar v slovenskih denarnih zavodih, da so lahko popolnoma brez skrbi, da bi kaj izgubili, ker vojska nima in ne bo nikdar imela v tem oziru nobenega vpliva.

Vojna s Srbijo?

Vojne priprave v Srbiji. Srbija se očitno pripravlja na vojno če tudi vlada naglašja svojo miroljubnost. Armada je oborožena do pete in dočela pripravljena na vojevanje. Dosedaj je došlo semkaj 5000 ruskih prostovoljcev. Več sto ruskih regularnih vojakov, preoblečenih v civiliste je vstopilo v srbsko armado. Prostovoljce so oborožili in jih pred vsem preskrbeli z ročnimi bombami. Vest, da bi Turčija prepovedala prevoz vojne materiala preko njenega ozemlja ni resnična, ker dobajajo dan za dnevom iz Soluna vlaki, natorvorjeni z vojnim materialom in streljivom. Tovarna v Kragujevcu je ustavila proizvodnjo ročnih bomb, ker jih je že toliko narejenih, da bodo zadostovale za vse potrebe.

Srbija je pozvala pod orožje tretji vojni red (črno vojsko).

Iz Sarajeva se poroča budimpeštanskemu listu „N. Pol. Volksblatt“, da sta se pri Vardicah na vzhodni bosanski železnici spoprijeli avstrijska in srbska prostovoljna četa. Na avstrijski strani je padlo baje 6 vojakov in 1 poročnik, na srbski pa 16 mož.

Rusija je odgovorila Avstriji glede na njen sporazum s Turčijo o Bosni in Hercegovini, da je potreba bosensko-hercegovsko vprašanje predložiti konferenci signatarnih velevladi. Rusija, da je pripravljena posredovati, da se snide taka konferenca, ki bi razpravljala o bosensko-hercegovskem vprašanju in tudi nekaterih drugih vprašanjih.

Z Dunaja poročajo, da je ruska nota napravila nad vse mučen vtisk. Položaj se je zopet oostiril, ker je ruska nota pokazala docela očitno, da igra Rusija s Srbijo pod enim klobukom. Vsi merodajni krogi so prepričani, da se bližajo težki časi, ker se vojni ni moči več izogniti.

V merodajnih krogih so izgubili vsako nado, da bi bilo mogoče ohraniti mir. Forgach bo sicer še enkrat interveniral v Belemgradu, toda vsi kompetentni faktorji so prepričani, da tudi ta korak ne bo imel vspeha. Zato se povsod že računa z vojno kot sklenjeno stvarjo.

Berolinski „Lokalanzeiger“ javlja iz Belgrada: Državna tiskarna je že pričela s tiskom vojnih proklamacij.

Iz Belgrada javljajo, da pade končna odločitev o vojni sredi prihodnjega tedna.

„Frankfurter Zeitung“ javlja iz Carigrada, da so vse vojne priprave Turčije v novopazarskem sandžaku in na srbsko-črnogorski meji dovršene.

Iz Sofije javlja „Frankfurter Zeitung“: Avstro-Ogrska in Nemčija sta pri turški vladi izposlovali, da je prepovedala prevoz srbskega vojnega materiala preko turško ozemlje. Na intervencijo Rusije je sedaj bolgarska vlada dala generalno dovoljenje za prevoz srbskega vojnega materiala preko Bolgarake.

Novičar.

Manifestacijski shod. Opozarjamo še enkrat na današnji manifestacijski shod, ki se vrši ob pol 9. uri zvečer v dvorani „Nove pošte“. Gre se za najvitalnejše vprašanje, za slovensko univerzo, zatoorej vsi brez razločka mišljenja na današnji shod.

Shod zaupnikov narodno-napredne stranke v Škofji Leki. V nedeljo 14. t. m. zbrali so se zaupniki narodno-napredne stranke iz Škofje Loke in okolice v gostilni „na Stemarjih“, kjer se je ob 4. uri popoldne vršil jako zanimiv shod. Naprednjaki so lahko na obilno udeležbo somišljenikov povsena zadovoljni. Nič ne pretiravamo, ako trdimo, da je bilo na shodu preko 100 naših vrlih mož, ki se ne

dado vgnati v kozji rog po nasprotnikih. Došli so, da poslušajo poročilo svojega poslanca in da se posvetujejo, kako zajeziti naval nasprotnikov, ki silijo iz vseh spranjic na dan. Škoda le, da je bilo vreme tako neugodno. Ako bi isti dan ne snežilo venomer, bi bilo naših somišljenikov najmanj trikrat toliko, pa ne morda kakih mlečnozobih fantičkov, babnic in druge take prkljarije, ki se zbirajo na shodih klerikalcev, ampak mož, ki znajo samostojno misliti in ki tudi nekaj reprezentirajo v socialnem življenju. Za predsednika nedeljskemu shodu je bil z vzklikom izvoljen znani, neupogljivi značaj in vrli naš somišljenik gospod Franc Dolenc, posestnik iz Stare Loke. Pristrčno je pozdravil vse navzoče zborovalce, gg. poslanca Cirila Pirca in dr. Karla Trillerja, ter je predstavil zastopnika c. kr. vlade g. komisarja Merka iz Kranja. Zapisnikarjem je bil imenovan g. Avgust Nadilo. G. predsednik Dolenc je takoj nato podelil besedo g. deželnemu poslancu Cirilu Pircu. Njegovo poročilo je bilo obširno in temeljito. Z zanimanjem poslušali so vsi udeležniki gosp. govornika, ki nam je vsestransko in vestno poročal o delovanju v zadnjem zasedanju deželnega zbora. Obsežno nam je razjasnjeval stališče narodno-naprednih poslancev pred, med in po usodepolnimi septembrskimi dogodki: Zlasti je v srce segalo poročilo o septembrskih dogodkih, ko je po nedolžnem močila slovenska kri marzli ljubljanski tlak. Takrat so se nam Slovencem nehote odprle oči in spoznali smo, kje imamo svoje sovražnike. Tudi naši poslanci so izprevideli težavni položaj našega slovenskega naroda in izpoznali, da pod dosedanjimi razmerami, razdvojeni v vednem medsebojnem prepiru, ne moremo več živeti. Na Dunaju so se naši poslanci pač združili, ne pa v Ljubljani, kjer bi tudi bila potreba. To pa ni krivda naših poslancev. Naši poslanci so hoteli, da mora deželni predsednik Schwarz zapustiti predsedniško mesto pri deželni vladi in zato so ga pri otvoritvi zadnjega deželnega zbora sprejeli tako, da si bo ta še dolgo pomnil, kar je takrat videl in slišal. Toda zato niso bili klerikalci. Bai so se razpuščenja deželnega zbora in zato so se sladkali okrog naših poslancev, naj mirujejo, ker bodo že oni skrbeli, da pojde baron Schwarz iz dežele. Klerikalci so pa svoje besede kmalu snedli. G. poslanec je še potem na dolgo razpravljaval o raznih sklepih deželnega zbora, bavil se je z imenovanjem novega deželnega šolskega nadzornika slovenskega renegata Bslarja, z volitvami v trgovsko-obrtno zbornico, pri katerih so klerikalci tako dolgo spletkarili da je bil izvoljen v zbornico Nemeč Pammer, namesto slovenskega naprednjaka, kateremu slovenski klerikalci niso hoteli dati svoje glasove. Omenjal je g. govornik še druge razne dogodke iz zadnjih časov, tako tudi naval slovenskih vlagateljev pri nemški „Kranjski hranilnici v Ljubljani“ in pozivljval, da naj se Slovenci predvsem gospodarsko osamosvojimo, ker ako bomo od Nemcev gospodarsko neodvisni, smemo pričakovati boljšo bodočnost. Po tem govoru, ki je bil sprejet z velikim navdušenjem in odobravanjem, podelil je g. predsednik besedo drugemu govorniku g. poslancu dr. Karlu Trillerju iz Ljubljane. Le ta je prav poljudno govoril in priporočal, naj se vsi naprednjaki organiziramo v posebno politično društvo, ki naj se takoj ustanovi. Ze večkrat so nam nasprotniki pro-rokovali pogin, a ga še niso učakali. Naša stranka mora obstati. Ako bi tudi nasprotniki našo stranko uničili, to je gotovo, da bi klerikalci le ne ostali sami, ker bi vzkllila nova napredna stranka in bi se tudi tako bojevala proti klerikalcem, kakor mi. Pa tudi prav je tako. Kajti, ako je ena stranka sama, potem mogočno gospodari v deželi, kakor se ji poljubi, tako pa, ako ima nasprotno stranko, si ne upa počenjati vse, kar hoče. Mi bomo prav gotovo še križali račune klerikalcev in zahtevali od njih, da naj natanko izkažejo kaj bodo počenjali z deželnim premoženjem. Saj do tega imamo tudi polno pravico. Saj ne plačujejo sami klerikalci davke in doklade, niso sami oni vojaki, nego tudi mi in hočemo torej, da se zas upošteva. Tudi temu govorniku so zborovalci viharno pritrjevali. Zapisnikar g. Avgust Nadilo je nato prebral pravila „Naprednega političnega in gospodarskega društva za sodni okraj Škofja Loka“, ki so se soglasno sprejela. Pravila so se tudi že predložila c. kr. vladi, s prošnjo, naj jih vzame v vednost. V pripravljajni odbor so se volili sledeči gospodje: Fran Dolenc iz Stare Loke, predsednik; Slavko Flis, Avgust Nadilo, oba iz Škofje Loke, V. A. Pavlič iz Gorenje vasi in Iv. Demšar iz Železnikov, odborniki.

„Vražja misel“. Že dolgo se nismo v kranjski Čitalnici tako od srca in tako neprisiljeno nasmejali kakor pri predstavi štiridejanke „Vražja misel“, ki so jo igrali čitalniški diletantje dne 6. t. m. zvečer in jo ponavljali dne 7. t. m. popoldne kot ljudsko predstavo. In kdo bi se tudi ne smejal! Smešni prizori se vrste drug za drugim, šala pobija šalo. Pa naši igralci! To pot so pokazali, da znajo več ko hruške peč, da so kos tudi modernim igram, kjer mora biti vsak predstavljalec res na svojem mestu, kjer je treba igrati hitro in dobro premišljeno. Medicinca Ernsta Sluna je igral g. A. Formandl, ki je to pot prvič nastopil na našem odru, a nas takoj prepričal, da je na odru doma in da smo z njim dobili vrlo igralsko moč. Ta medicinca je bil res tip pravega visokošolca z vsemi dobrimi in slabimi stranmi: zaupljiv, srce polno ljubezni, žep pa vedno prazen, G. Formandla mo-

ramo tembolj pohvaliti, ker se je, rojen Čeh, tako dobro naučil svoje vloge, da smo bili prepričani, da govori pred nami pravi pristni Slovenec. In kako mu je šel na roko sluga Vrana (g. Janko Sajovic) in mu res mojstrsko pomagal oddajati sobe stričevega stanovanja. G. Janko Sajovic nam že dolgo ni tako ugajal kakor v vlogi Vrane, tega prebrisanega in vsestransko uporabnega postrežnika. Stric medicinca, Slana, stari hišni posestnik, je bil g. Viktor Golob, ki nam je ustvaril prav dober značaj ljubosumnega starega zakonskega moža, ki brez povoda dolži svojo ženo, da ga vara; vrlo družico je imel stric Slana v svoji mladini, lepi ženki (gdč. Jelica Mayr), ki iskreno ljubi pastirko Emo in ji hoče čimprej preskrbeti moža. Iz sedaj si pogledimo pisano družbo, ki se je naselila v Slanovem stanovanju. Nervozni glasbenik Avgustin Sibica! Tu je bil enkrat g. Adolf Depoli res v svojem elementu in nam iznova dokazal lepo svojo gledališko nadarjenost. Prav mojstrski je pogodil Sibico; vredno se mu je pridružil g. Franc Crobath ml. kot drobnjar Julij Maček, pravi lisjak, ki ima za norca dekleta, pa vodi za nos tudi črevljarje, krojače in gospodarje, katerim nič ne plača. In kaj naj rečemo o igralki Fifi Ortanski (gdč. Mara Polakova.) Lepa, zapeljiva ženska, ali zna svoje častilce prav praktično izrabljati. Pa ta toaleta! Ne pretiravimo, ako rečemo, da so take obleke celo na ljubljanskem odru redke. V Slanovem stanovanju se naseli tudi zakonska dvojica: zasebnik Adalbert Ljubin (g. Polde Mikuš), žena njegova Veronika (ga. Anica Pirnat) s hčerko Evo (ga. Hermina Valenčič). Vsakdanja prikazen! Ljubin pravi suženj svoje žene; v njeni navzočnosti plašjivec, ki si ne upa prižgati niti smodke, ako pa nje ni zraven, vesel, zaljubljen dobrovoljček. G. Mikuš se je tako uglasobil v svojo vlogo, da jo je v vseh ozirih mojstrski izvedel. Vsaka beseda, vsaka kretanja, da, vsak migljaj v obrazu je bil dobro premišljen. Lahko rečemo, da je Ljubin najboljša vloga, kar jih je doslej igral g. Mikuš na našem odru. Resolutno, odločno ženo Veroniko, ki nosi hlače v hiši, kateri se mora vse pokoriti, je z velikim vspehom predstavljala ga. Anica Pirnat. Njena hčerka Eva je bila ga. Hermina Valenčič, ki nam je podala prelep značaj lepega, mladega, za ljubezen dovzetnega dekleta. Gdč. Hani Sajovičeva nas je presenetila kot vdova Majerjeva s svojo naravno igro. Da, taka je mati, ki res ljubi svoje dete in vse žrtvuje za njegovo srečo. Zenin Eme Slanove (gd. Mirko Crobath) je bil res mladenič, vreden, da ga ljubi tako lepo dekle, kakor je bila Slanova Ema (gdč. Malči Pravst), ljubka v igri, prikupljiva v vedenju in govorjenju, gotovo ena najboljših naših naivk. Tudi manjše vloge, kakor čevljarški mojster Pop (gd. Marčan) in birič (g. Celešnik) so bile v spretnih rokah in so se dotični gospodje potrudili, da bi igra tembolj uspela. — Režijo je vodil s pohvalao v nemo g. Polde Mikuš, posel inspicientinje pa je opravljal z ljubeznjivo uslužnostjo gdč. Nuša Sajovic. — Za igro se je preskrbela lepka nova scenerija, katero je ukusno napravil g. Soklič, sobni slikar v Kranju. Mobilije pa je posodila ga. Marija Mayrjeva; za njeno prijaznost in uslužnost ji izrekamo na tem mestu iskreno zahvalo. — Ob tej priliki izražamo nado, da bo prihodnjic preskrbel godbo med odmori naš vrli godbeni klub „Sloga“. — Da je bila čitalniška dvorana pri obeh predstavah nabito polna in da je prireditve ugodno vspela ne le samo v moralnem, ampak tudi v gmotnem oziru, tega ni treba posebej povdajati. G.

Kreuzbergerjeve elektrarno v Kranju je kupila na javni dražbi gospa Mayrjeva za vsoto 33.850 kron. Upanje je, da se bodo neugodne razmere pri tej elektrarni vendar enkrat izboljšale.

Kamniška železnica. Dr. Krek je v državnem zboru vložil predlog, naj vlada predloži zakonski načrt za podaljšanje kamniške železnice do Polzele.

Umrli je dne 13. t. m. po dolgi mučni bolezni v Strahinju pri Naklem gospod Janez Grašič, sedmošolec kranjske gimnazije. Dne 15. t. m. dopoldne so ga spremili sošolci pod vodstvom profesorjev Janeza Mastena in Maksa Pirnata k zadnjemu počitku in se z ganljivo nagrobnico „Človek, glej dognanje svoje“ poslovili od njega. Blagi mladenič počivaj v miru!

Nabiralnik družbe sv. Cirila in Metoda v gostilni gospe Marije Mayr je nesel naši šolski družbi v mesecu februarju 6 K 41 vin.

Kranjska podružnica „Slovenskega planinskega društva“ priredi v korist gradbi Prešernove kočje na Stolu 4. julija veliko veselico v „Zvezdi“. Cenjena društva uljudno prosimo da upoštevajo pri morebitni prireditvi kake veselice ta dan. Ker podružnica praznuje letos desetletnico svojega obstanka, izda ob tej priliki tudi brošurico s kratkim opisom podružnične zgodovine in imenikom vseh dosedanjih njenih članov. Brošuro bodo krasile tudi nekatere slike, kakor slika pokojnega podružničnega ustanovitelja in načelnika, blagega Janka Majdiča, dalje slika Prešernove kočje in slika Stola.

Orkester „Sloga“ v Kranju je priredil v četrtek zvečer 18. t. m., koncert pri pogrjnjenih mizah v dvorani „Nar. čitalnice“. Na vsporedu so bile najraznovrstnejše točke: razposajenega in resnega, da, celo strogo muzikalnega značaja. V prvi polovici programa smo z veseljem pozdravili Parmove „šlovanske cvetke“, katere so že dokaj časa

počivale med zaprašenimi notami, dasi mora vsak muzikalno navdahnjen človek priznati, da so vredne, da se jih zopet in zopet sliši. Kdo bi tudi ne priznal, da ima Parma presrečno roko pri sestavljanju potpourijev. V drugi Parmovi skladbi „Intermezzo iz opere Ksenija“ pa je orkester „Sloga“ dokazal, da ume tudi fino prednašati skladbe, ki ravno v prednosu in kontrastih pokažejo ves svoj blesek. Ker se skladba odlikuje po oni melodijski opaznosti, katero opažamo pri laških operah, je uplivala na mnogobrojno zbrano občinstvo, ki se je zadržalo pri tej točki še precej mirno, docela zadovoljivo. Prvo polovico sporeda je zaključil španski valček „Rosalia“ (G. Michiels), kateri ima vseskozi značaj koncertnega valčka in je dosegel v prednašanju našega orkestra lep vspeh. — Prva točka po odmoru, G. Rossinijeva overtura iz opere „Semiramida“, pa nas je trdno prepričala, da razpolaga „Sloga“ z muzikalno nadarjenim, pa tudi tehnično fino izobraženim materijalom. Skladba ima značaj nove laške šole in učinkuje — kakor sploh laška godba — ravno v kontrastih. Skromen začetek preide v globoko zamišljen „Andantino“, ki se počasi razpleta v krasni melodiji, a naenkrat preskoči v razposajen in vročekrvn „Allegro“, ki daje godcem priliko, pokazati svojo tehniško naobrazbo. Izmed sledečih točk omenim samo potpourii „Češke narodne pesmi“, ki ugajajo že radi slovanskega značaja in Bertolinijev valček „Sylvia“ s prekrasnim uvodom. Nikakor pa ne smemo tajiti nekaterih sicer malenkostnih napak, katere pa skoro ne pridejo v poštev pri ostalem finem izvajanju. To le zato, da ostane kritika res kritika, ne pa slavospev. A, dragi Slogaši, ponosni smo na vas; kajti katero naših mest, ki se po prebivalstvu ednajo s Kranjem, se nam mora enačiti tudi v tem oziru? Ne strašiti se železnega potrpljenja, katero zahteva glasba posebno v mestu kakor je Kranj! Prepričani smo, da boste pod vodstvom našega vrlega kapelnika g. Vilka Rusa, ki se je popolnoma uživel v težko nalogo, še večkrat nas, ki simpatiziramo z vami, presenetili z enakimi vspehi. Pravim na s, ki simpatiziramo z vami! Vem, smejite se, ko citate mojo kritiko, a vedite, v Kranju občinstvo še docela ni zrelo za glasbo. Čudni ljudje so to. Vedno povprašujejo, kdaj bo kak koncert, kadar pa je, mine njihovo zanimanje. A to vam ne odvzemi veselja do vašega resnega dela, ki utegne biti za Kranj velikega pomena. Ne sodite vaših nastopov po ljudeh, ki jih ni k koncertu, ampak po onih, ki pridejo vas poslušati in ki so vam včeraj odkrito priznali zaslužen pohvalo. H. V. G.

Akademija, ki so jo nameravali vprizoriti, dijaki c. kr. Franc-Jozefove gimnazije v Kranju dne 1. aprila, se je morala radi v Kranju vladajočih ošpic preložiti na nedoločen čas po Veliki noči.

Deželna vlada je potrdila pravila tel. društva «Sokol» na Bledu. Društvo je bilo že od meseca vinotoka m. l. odsek radovljiškega Sokola in se je v tem kratkem času jako lepo razvilo. Ustanovni občni zbor se vrši v nedeljo dne 28. t. m. ob 3. uri popoldne v hotelu «Jekler». Vabljeni so vsi člani in prijatelji društva. Mlademu društvu, katero ima nad 100 članov, med temi 30 krepkih telovadcev, kličemo «Na zdar».

Iz selške doline. «Domoljub» pri nas od razsodnih ljudi «Laznjivi Kljukec» imenovan, hvali na vse pretege posojilnico na Česnjici. S tem in z zabavljanjem na novoustanovljeni posojilnici v Železnikih in Dražgošah hoče privabiti ljudi, da bi še nadalje nosili prihranjene krajcarje v posojilnico na Česnjico. Nam je o poslovanju te posojilnice dovolj znanega, več kot je morebiti komu ljubo. Če bi mi hoteli vse to razkriti, bi se gotovo za glavo prijeli vsi, ki imajo svoje prihranke v njej. Pa za danes še ne maramo tega storiti, ker ne maramo vzbuditi kake krize, ki bi škodovala tudi onim, ki so na Česnjici posojilo dobili. «Domoljub» namigava, kakor da bi se bili posojilnici v Železnikih in Dražgošah rodili iz strankarstva, ker pa ni res, ampak rodili sta se iz potrebe. Ljudje namreč niso imeli več zaupanja do česnjiške posojilnice, kjer par ljudi neomenjeno gospodari. Lahko se pa to trdi o česnjiški, kajti ta se je res vstanovila iz strankarstva ali pravzaprav, ker je g. Demšar pogorel pri nekaj občinskih volitvah. Za danes naj navedemo še par števil, da se vidi, kako imenitno napreduje ta posojilnica. V mesecu januarju leta 1909 se je vložilo v posojilnico na Česnjici 5200 kron, dvignilo pa 11.670 kron, toraj 6470 kron več dvignilo kot vložilo. Zares, če bo še naprej tako napredovala, jo bo kmalu od samega napredovanja konec!

Drugi mali pojav kakor dne 31. januarja v «Unionu» v Ljubljani. Kakor se nam sporoča v dopisu iz Javor v današnji številki našega lista, se je prigodilo 10. t. m. v Javorjah nad Škofjo Loko pri občinskih volitvah nekaj, kar spominja na 31. januar t. l. v «Unionu» v Ljubljani. Tu so se bili uprli kmetje njih voditeljem radi zavarovanja za starost in jih niso hoteli poslušati. Nekaj takega v malem se je zgodilo 10. t. m. v Javorjah pri občinskih volitvah. Tudi tu se je uprlo ljudstvo župniku s parolo, da župnika občina nič ne briga in da je njegov posej v cerkvi in to, kakor izvemo v današnjem dopisu: samo od sebe. Ta občina je bila dozdej znana kot ena najhujših glede du-

hovske moči. Ta pojav med preprostim ljudstvom nas veseli, četudi še dolgo ne bomo tam, kjer bi morali biti, da bi res bilo naše ljudstvo neodvisno in srečno, a vendar, začetek je tu. Radovedni smo samo, kdo je nahujskal to ljudstvo po klerikalnem receptu. Liberalcev v Javorjah ni, še manj svobodomislecev ali brezvercev. Pa modri in vsegavedni ljudje bodo že steknili povzročitelje, katere zadene potem gotovo strašna obsodba. Pa naj se zgodi potem, kar se hoče; mi pa pravimo: „Dani se!“

Občni zbor „Deželne zveze krajskih občnih zadrug v Ljubljani“ se vrši v petek, dne 26. marca 1909, popoldne ob pol 3. uri v posvetovalnici „Mestnega magistrata.“

Služba začasnega učitelja na šoli družbe sv. Cirila in Metoda na Muti na Štajerskem se razpisuje za nastop o „Veliki noči“ tega leta. Letna plača 1200 K, prosto stanovanje. Prosilci za to službo naj svoje prošnje, opremljene s potrebnimi dokazili, vložijo v družbino pisarno do 25. marca t. l.

Iz Dražgoš. Neki klerikalni hinavec je pričel pri nas razpošiljati članke iz nekega klerikalnega časopisa, menda „Slovenca“, in to zato, ker nas ne upa javno napadati. Pošilja jih v zaprtih kuvertah brez podpisa. Meni je poslal že enega. Zatorej zakličem dotičnemu pošiljatelju-hinavcu, da naj dobro pazi, da njegovo ime ne pride na dan. Jaz, od njega imenovani velik naprednjak, pa vendar upam podpisati javno pred celim svetom svoje ime. Sodbo o mojem življenju pa prepuščam mirnim srcem in pametnim ljudem. A on, ki se šteje za velikega katoličana, pa še svojega, od krstnih botrov mu danega imena, ne upa zapisati v zaprto kuverto. Sramota! K temu rečem, da se jaz držim in tudi njemu svetujem staro prislovico, ki pravi: „Vsak pometaj pred svojim pragom in vse bo dobro na svetu.“

Ivan Frakelj.

Lov občine Sv. Jošt je zdražil g. Ivan Papler iz Gornje Besnice št. 47 proti letni najemščini 358 kron.

Cesta v selško dolino je skozi celo zimo taka, da Bog pomagaj. Vozilo se je v najboljšem času, kakor bi se po koritu in po grabnih vozil, ne pa po deželni cesti. Cestni nadzornik Franc Sušnik se ne zmeni za nobeno stvar, ne vemo zakaj je ta služba. Poprej je ni bilo treba, menda zato, da sedanji deželni odbor raznim svojim pristašem pomaga do nezasluzenih dohodkov. Kakor se govori, je sedanji deželni odbor „Oskrbovalnica raznih klerikalcev“, za korist posameznih okrajev se pa ne stori nič, in ako smo pa v selški dolini po 14 dni ločeni od vsega prometa, to nič ne de. Kako razumeta cestni red Čoč in Prevc se vidi, ker je ravno skozi Studeno in Česenco najgrši, posebno pa okoli Čoča.

Umrli je v Zgornjih Domžalah tamošnji postestnik g. Franc Pavli. N. v m. p.

Mestno županstvo v Radovljici naznanja, da se sejm, ki bi se imel vršiti dne 12. sušca 1909 v Radovljici, vrši dne 27. sušca 1909, to je prihodnjo soboto.

Umrli je v Radovljici v starosti 70 let gospa Leopoldina Homana, mati dunajskega odvetnika dr. Alojzija Homana in radovljiškega trgovca Otona Homana.

Čebelica okradena. Marijina družba v Železnikih ima neko nabiralnico, takozvano «Čebelico». Ta «Čebelica» obstoji iz 100 članov, ki imajo v svojih društvenih prostorih napravljeno mizico s 100 predalčki. Vsak predalček in vsak član ima svojo številko, v katere nosijo posamezne prihranjene krajcarčke. Sploh pozna čebelico že vsak dobro, da je krotka in nedolžna živalica, če se jo ne draži in ne vtika prste v njene prihranjene pridelke. Marija Benedičič, dekla iz Železnikov, si je pa mislila, da taka majhna živalica ji vendar ne more storiti kaj hudega, če pride parkrat pomešat nekoliko njene kronice. Res se je podala v društveno sobo in nekoliko premešala kronice — seveda pri tem ugodnem delu se je prijelo njenih rok nekaj kronic — in to je parkrat ponovila. Ker pa je bila Benedičič prepričana, da jo čebelica ne more izdati, ko se govoriti ne zna, je poskusila na svečnico, dne 2. februarja t. l. popoldne, priti zopet v društveno sobo ter pogledati, če nabirajo čebelice kaj pridno sad. Ko so pa bili predalčki pri mizi zaklenjeni, je potegnila mizico sredi sobe, jo obrnila vznak in stresla, da bi padlo iz predalčkov kaj kronic. Ali kaj se je zgodilo? Naenkrat priskoči čebelar, ki je v društveni sobi za omaro čakal neznanu tatico, jo pozdravil z ovadbo, za kateri pozdrav se bo zagovarjala Marija Benedičič pri deželnem sodišču.

Z nožem sunil. Dne 14. februarja t. l. je popivalo več fantov iz Jamnika v Šolarjevi gostilni v Kropi. Ko so se ga nekoliko nabrali, so se podali proti domu in med potjo je poklical Janez Pogačnik Jožeta Lotriča, da gresta skupaj, nato pa priskoči Janez Kotrašnik ter z odprtim nožem zabode Janeza Pogačnika v desno stegno tako, da so ga morali odpeljati k bližnjemu sosedu v Kropo, kjer je ležal 10 dni, nato pa so ga spravili na njegov dom v Jamnik.

Kdor išče, ta najde. Dne 6. t. m. zvečer pride Jože Kunstelj, p. d. Turn, posestnik iz Gorenje vasi, zelo zmručen od dela v Tilhovo gostilno v Rateče, kjer sta bila fantina Fran Alič in Jožef Tolčič iz Godešič. Alič in Volčič sta začela nato

izživati Kunstelja, da je Turn in kje ima cerkev, Kunstelj pa, da sta Gosteška soldata, nakar je gostilničar spodil Aliča in Volčiča iz gostilne. Tako je na to se poda Kunstelj za njima, se oboroži z vilami, stopi k Aliču in Volčiču na cesto, kjer se je začela bitka: Kunstelj z vilami, Alič in Volčič pa z noži. Akoravno je Turn dobro zidan, ja vendar padel na tla ter pri tem zadobil z nožem po vrhu glave 6 ran in eno črez brado, Volčič z vilami na levo roko, Alič pa v hrbet, za kar so vsak nekoliko zaslužili, da jim sodišče izplača.

Javno nasilstvo. Dne 4. t. m. zvečer je Franc Ferlič iz Žirovskega vrha, hlapec v mlekarni v Škofji Loki, grozil vodju mlekarne, Linketu, da mu bode že pokazal, ter dekli Mariji Jereb, da jo takoj ustrel, če jo dobi in pristavi, da mu je v zaporu ljubše, kakor pa delati. Linko je naznanil to zadevo takoj orožnikom. Orožnik ga je aretoval in našel pri njemu samokres, nabasan z dvema patronoma. Ker pa Ferliču niso ugajali škofjeloški zapori, so ga premestili dne 12. t. m. deželnemu sodišču v Ljubljano, kjer je bil obsojen dne 18. t. m. na 4 mesečno ječo.

Društvo za otroško varstvo v sednem okraju Kamnik sta tudi kot ustanovnika pristopila: gosp. Anton Stare in gospodična Franja Stare, graščaka v Mengšu, vsak z doneskom po 200 K; dalje so ista in gospa Ana Stare, graščakinja v Mengšu, mesto venca pokojni gospe Mariji Stare iz Kamnika podarili društvu 70 K. Imenovanim dobrotnikom izreka društveno vodstvo srčno zahvalo.

Prevažanje čez Savo pri Tacnu. Za čas gradbe novega mostu čez Savo pri Tacnu je dovolila deželna vlada občini Smartno prevoz čez Savo s sledečimi določili: 1. Proti odškodnini se sme prevažati samo do 30. roznika. 2. Prevoz stane: za pešca 4 h, za vsako vpreženo žival 18 h, za govejo živino pa po 14 h. Glede oprostivne prevoznine veljajo že določena postavna določila.

* * *

«Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju» je razdelilo med uboge slovenske dijake meseca januarja 805 K, februarja 1005 K in marca 1000 K. Da bode društvu tudi v bodoče možno, veliko budo med našimi dijaki izdatno olajšati, prosijo isto slav. občinstvo daljnih prispevkov, katere sprejema blagajnik Ivan Luzar, nadrevident v p., Dunaj, III/3 Reiserstraše 27.

Natečaj «Slovenske Maticе» za l. 1909. Slovenske tiskarne, ki bi hotele prevzeti tisk publikacij „Slovenske Maticе“ za l. 1909, naj v svrhu konkretnega natečaja pošljejo Matici do 27. marca t. l. 1. dva do tri vzorce papirja, na katerem bi tiskale Zbornik, Zab. knjižnico, Hrv. knjižnico, Prevod iz svetovne književnosti, Nar. pesmi; 2. dva do tri vzorce nekoliko lepšega papira, na katerem bi tiskale opis Koroške. — Format ostane knjigam isti, tudi Hrv. knjižnica dobi svoj prvotni format kakor l. 1906 in 1907. — Pri vsakem vzorcu je označiti ceno za polo.

Jelačinova tovarna za kavine surogate preneha meseca maja s proizvodnjem cikorije, ker je Jelačin prodal stroje in vse znamke za 100.000 K češki delniški družbi, ki ima v Kolinu in Prostějvu tovarne. Čehi nameravajo zdaj odločen boj proti Francu in Kathreinerju, kojih Jelačin ni mogel izpodrinuti, dasi je imel izvrstno blago. Pri tem bo Čehi gotovo podpirala vsa slovenska javnost.

.. Našim rodbinam priporočamo ..
Kolinsko cikorijo!

Loterijska srečka dne 13. marca t. l.

Trst 30 77 79 17 52

Stanovanje
s tremi sobami, kuhinjo
ter z vsemi pritliklinami
se odda takoj v najem.

Več se izve pri Suhadolniku, vrtnarju v Kranju.

Iščejo se

90 — 1

zmožni potniki

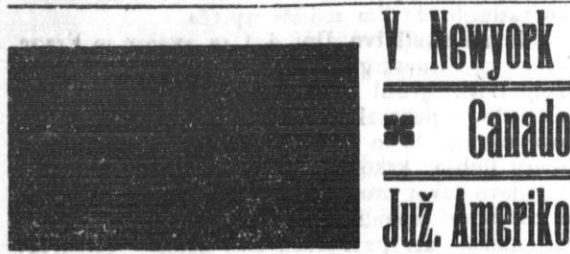
za prodajo gospodarskih strojev. Le res zaupanja vredne osebe naj pošljejo svoje naslove pod «P. M. Nr. 3697» na Rudolf Mosse, Dunaj I., Seilerstättle 2.

4 pare čevljev
za samo 7 kron.

Radi neplačila več velikih tovarn dobil sem nalog zalogo 50.000 parov čevljev prodati mnogo pod izdelovalno ceno. Prodajam torej vsakemu 2 para gosposkih in 2 para damskih čevljev, usnje rjavo ali črno, galoširane z močno nabitim usnjatim podplatom, najelegantnejša fasona. Velikost po številkah. Vsi 4 pari stanejo samo 7 kron. Pošilja po povzetju 91 — 1 ali če se plača naprej.

S. Korngeld, ekspert čevljev, Krakov 80/J.
Zamena dovoljena, tudi denar nazaj.

Slovenci!

V Newyork
Canado
Juž. Ameriko

Odhod iz Ljubljane vsak torek.

Pozor!! 12 52-31

Samo 6 dni

vozi francoski brzoparniki La Provence, La Savoie, La Lorraine in La Touraine iz Havre v Newyork. — Najkrajša črta.

Veljajne vozne listke in brezplačna pojasnila daje konc. potovalna pisarna

Ed. Šmarda, Ljubljana

Dunajska c. 18, nasproti znane gostilne „pri Figovcu“.

Svoji k svojim! 20 52-49

Staroznana narodna tvrdka:

Anton Iv. Pečenko

GORICA :: ulica Jos. Verdi 26

postreže pošteno in točno s pristinimi belimi in črnimi vini iz lastnih in drugih priznanih vinogradov po ceni 30—50 vin. liter; potem s pilsenjskim pivom «prazdroj» iz sloveče češke «Meščanske pivovarne», in izbornim protivinjskim pivom iz pivovarne kneza Schwarzenberga v Protivinu na Češkem, in sicer v sodčkih in steklenicah; z domačim pristinim tropinovoem I. vrste, lastnega pridelka v steklenicah.

Vino dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrske države v sodih od 56 lit. naprej franco goriška postaja.

Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Brata Hlavka

Izdelovatelj kirurg. instrumentov
ateljje za ortop. aparate in bandaže

Ljubljana, Prešernove ul. 5

priporočata

svojo veliko zalogo obvezil za zdravstvo in bolniško postrežbo, bižejev, irigatorjev, aparatov za mrzle in inhalacija s paro, sterilizirane obveze in bandaže, kakor tudi nogavic za krčne žile, kilne pasove, vsakovrstne brizgalke in aparate za samoklistiranje, najboljša kvaliteta gumi-jevih stvari in gumijskih pesteljnih podložk. — Vse bandaže se izdelujejo pod strogim nadzorstvom po od-8 52-51 redbah p. n. gg. zdravnikov.

Zunanja naročila se izvršujejo točno, hitro in diskretno.

Galvanični poniklovani zavod z obratom na motor. Popravila se izvršujejo točno in očno.

Kupujte in zahtevajte le najboljše čistilo (krema) za čevlje usnje v prid

85 2-2

družbi sv. Cirila in Metoda

J. Kušlan v Kranju.

Gospodična

pončuje v srbsko-hrvaškem in italijanskem jeziku. Sprejema vsakovrstna pismena dela kakor tudi vsa prestavljanje iz nemškega, hrvaškega, italijanskega in francoskega jezika in obratno. 2-2

Blagohotne ponudbe na naslov „Goik-Kranj“.

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu p. n. občinstvu naznanjam, da sem se vrnil iz Amerike v domovino ter bodem izvrševal kakor poprej

krojaški obrt

v lastni hiši števil. 55 v Kranju.

Sklicevaje se na svojo dolgoletno prakso, katero sem si v zadnjih letih še izpopolnil, se usojam slavnemu občinstvu kaj najtopleje priporočati.

79 3-3

S spoštovanjem

Peter Urbanc.

Od c. kr. namestništva oblastveno dovoljeni urad za revizijo in reklamacijo tovarnih listin vseh vrst in pisarna za poizvedbo tarifov

**L. Jandl
Trst**

prevzame brezplačno revizijo vseh tovarnih listin proti 30% deležu najdenih diferenc.

Dopušljate nam torej takoj franco vaše tovarne listine letošnjega leta in v treh dneh dobite poročilo o rezultatu revizije. 14 52-18

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kosmetično

zobočistilno
sredstvo

Seydlin

Izdelovatelj
D. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

77 52-9
Dobi se
v
lekarjni
admiral

St. 366.

Razglas.

C. kr. deželna vlada v Ljubljani je ugodila prošnji mestne občine kranjske za preložitve tukajšnjih letnih semnje, ki bodo, počenši z letom 1909 84 3-2

vsak prvi ponedeljek maja, septembra, oktobra, novembra in decembra.

Ako pade te dni kak praznik, ali v mesecu novembru vseh vernih duš dan, se vrši letni semenj prihodnji ponedeljek.

Vsled te prenarobde odpadejo dosedanji letni semnji v Kranju in sicer 25. aprila (sv. Marka), dne 1. avgusta (Kocijanov sejm), dne 21. septembra (sv. Matevž), dne 18. oktobra (sv. Lukež) in dne 11. novembra (sv. Martin).

MESTNO ŽUPANSTVO V KRANJU

dne 1. marca 1909.

Svoji k svojim!

Prodaj več tisoč komadov

strešne opeke

iz samega portland cementa zase izdelanega. Sprejemam naročila za vse vrste **betonskih izdelkov** n. pr. stopnice, bangarje, korita za živino in za vodnjake, okvirje za nagrobne krste i. t. d. Izdelujem tudi žične ograje s cementnimi stojali ali verejami. 9 19

Ivan Waland, posestnik

Hlebce pri Lescah, Gorenjsko.

Večkrat premirano!

Glinaste peči 16 52-44

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Dreise

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Sivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 10 52-11

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoj.

Zobotehnični atelje

Oton Seydl

v Roosovi hiši nad prodajalno v Kranju.

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranilo korenine, z all brez nabne plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje VRAVNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJNOVEJŠIH METODAH. 78 52-10

Sprejemne ure vsako nedeljo in ponedeljek od 8. ure dopoldne do 5. ure popoldne.

Električna gonilna sila.

Tovarna oljnatih barv, laka in firneža

Brata Eberl

črkoslikarja, lakirarja, stavbena in pohištvena pleskarja

Ljubljana, Miklošičeve ulice 6, nasproti hot. „Union“

Ustanovljene 1842. Telefon 154.

52-82

Frano Omersa v Kranju prodaja dobro in po ceni železno in žepno oerijsko blago, vlite kotle Maria Zell, orodje za obrt, gospodinjstvo in kmetijstvo, fino olje, verona riž, praženo kavo, barve olinatne in suhe.

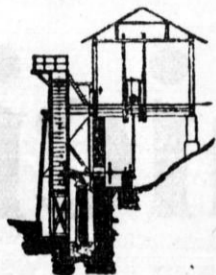
Zobozdravniški Zobotehniški :: atelje dr. Edvard Globočnik

v Kranju 1 52-28
je od 16. septembra 1908 slav. občinstvu na razpolago

**vsaki dan in
tudi v nedeljo.**

G. Tönnies

v Ljubljani 52-1
89

tovarna za stroje, železo in kovinolitarna priporoča kot posebno žage in vse stroje za obdelovanje lesa. Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom. Motorje za bencin in surovo olje, najcenejša gonilna sila.

Ceneno češko - posteljno perje!

5 kg novega, oskubenega K 9-60, boljše K 12-—, belo, mehko, oskubljeno, K 18-— do 24-—, snežnobelo, oskubljeno, K 30-— do K 36-—. Pošilja franco po povzetju. Zamenja in vzame se nazaj, če se povrnejo poštni stroški. 6-4
Benedikt Sachsel, Lobes 371 pri Plznu, (Češko).

Steckenpferd lilijino mlečno milo

58 42-6

Najmilejše milo za kožo
:: kakor tudi za pege. ::

Dobiva se povsod.

Otroške vozičke

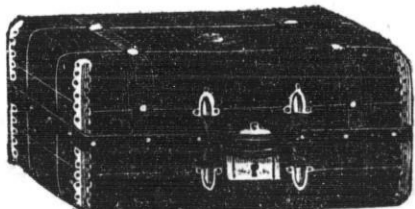
od navadne do najfinejše vrste vedno v zalogi po zelo nizki ceni priporoča

J. Kocmut

trgovina z galanterijo in drobninami v Kranju 83 8

ter vse v to stroko spadajoče predmete, kakor tudi

potovalne in počne kovčke.

Dalje priporočam cenj. damam različne predtiskarije na platno za ročna dela, Juta, Congress, platna v različnih barvah ter svilo in svilnat garn.

Cene nizke! Blago solidno! Postrežba točna!

POZOR! SLOVENSKO PODJETJE! POZOR!

Slavnemu občinstvu se uljudno priporoča dne 11. februarja 1909 na „novo“ otvorenja velika manufakturna trgovina

Franc Souvan, sin - Ljubljana v stari Souvanovi hiši na Mesnem trgu št. 22.

80 48-8

Josip Pogačnik

krojaski mojster v Radovljici

priporoča cenjenemu občinstvu

svojo delavnico v izdelovanje vseh vrst oblek za gospode, uradniških uniform, salonskih, turistovskih in loyskih oblek ter ogrinjal.

Vedno bogata zaloga angleškega, francoškega in brnskega sukna. — Naročila se izvršujejo po najnovejšem kroju točno in ceno ter se sprejemajo popravila.

Specijalist v izdelovanju frakov in salonskih sukenj.

Zajamčena je vestna izvršitev naročenega dela natančno po meri in izbranem kroju ter po želji naročnika. — Kdor si želi nabaviti elegantne, fine, obenem trpežne in vsem zahtevam ustrezajoče obleke, naroči si jih naj pri tej tvrdki in postal bo stalen naročnik.

86 52-2

Veletrgovina galanterijskega, norimberškega, modnega in drobnega blaga

Anton Adamič, Kranj, Glavni trg

priporoča

4 — 1810

za spomlad svojo dobro sortirano zalogo ravno došlih predpasnikov, modernih ženskih pasov, najpripravnejših modrcov, fine vlasne garniture, kravate, srajce, ovratnike, prsnike, zapestnice, nogavice in sploh vse v to svrhu spadajoče potrebščine.

Glavna tovarniška zaloga otročjih vozičkov, potovalnih kovčegov (za Ameriko), košaric in najnovejših tržnih tašk.

OPOMBA. Radi velikih nakupov raznega blaga so cene znatno nizke in brez konkurence.

Na drobno in debelo!

Slovinci, ne zabite družbe
SV. CIRILA IN METODA!

Zaloga vsakovrstnega
● lesenega, železnega ●
in poblazinjenega pohištva
Puc & Comp.
v Ljubljani, v Kolizeju, na Marije Terezije cesti št. 11

5 52-86

Največja trgovina na Gorenjskem.

Rudolf Rus

urar v Kranju

poleg lekarne.

Ustanovljeno leta 1885.

Velika zaloga vsakovrstnih ur, zlatine in srebrnine ter optičnih predmetov. Popravila točno in ceno. Najnižje cene. Priznano izborne blago.

Ne zamenjajte nemške „Kranjske hranilnice“
v Ljubljani s slovensko „Mestno hranilnico
v Kranji!“ :: ::

Pred kratkim iz Ljubljane po vaseh razposlane knjižice (bukvice) pod imenom „Kranjska hranilnica“ imajo v mislih le nemško „Kranjsko hranilnico v Ljubljani“, to je „staro šparkaso“ v Ljubljani, ne pa

slovensko „Mestno hranilnico“ v Kranji.

Najbolj varno naložen denar je v slovenski

Mestni hranilnici v Kranji.

Za varnost :: lastni rezervni zaklad
denarja je porok

ki iznaša sedaj :: nad 212.000 kron ==

in pa **mestna občina kranjska z vsem svojim premoženjem**

==== **ter z vso svojo davčno močjo.** =====

V to hranilnico vlagajo tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev ter župnišča cerkveni denar, kar dokazuje, da je pri tej hranilnici naložen denar

88 8-2

popolnoma varno naložen.

Tudi če bo vojska, ni se treba bati vlagateljem prav nikake izgube.

Sprejemajo se tudi vložne knjižice drugih hranilnic ter posojilnic kot hranilne vloge, pri tem se pa na obrestih nič ne izgubi.

„Mestna hranilnica v Kranji“ ima svojo pisarno v Kranji, na rotovžu.